

Lasy Państwowe

100 LAT
1924-2024
Lasów Państwowych

Wiosna bez płomieni!

Nadleśnictwo Lubsko
RDLP Zielona Góra

www.lasy.gov.pl

O prezentacji

Pytanie kluczowe:

Jakie działania podejmują leśnicy, aby chronić lasy przed pożarami?

Cele:

1. Przekonasz się, jak wiele funkcji pełnią lasy.
2. Dowiesz się, jakie są przyczyny pożarów oraz ich skutki dla przyrody i człowieka.
3. Poznasz system ochrony przeciwpożarowej w lasach.

*„Żadna z dotychczasowych cywilizacji
nie umiała obejść się bez lasu.*

*Istnieje nawet przepowiednia głosząca, że ostatnia
wojna na naszej planecie będzie wojną
o resztki zasobów leśnych świata.”*

prof. Tadeusz Marszałek

Lasy na świecie

Lasy pokrywają 1/3 powierzchni lądowej Ziemi (lesistość – 30,6%).

Lasów na świecie jest coraz mniej. Europa i Azja są jedynymi kontynentami, gdzie lesistość rośnie.

Najwięcej lasów ubywa w Ameryce Południowej i Afryce*.

*Źródło: „Globalna ocena zasobów leśnych 2020” (FRA)

Źródło grafiki: „Zrównoważony rozwój w edukacji leśnej”, CILP, W-wa 2018

Ameryka Północna

- Lasy są dość dobrze chronione.
- Największa konsumpcja produktów z drewna na osobę w skali świata. Aby sprostać potrzebom konsumentów intensywnie importuje się drewno lub produkty wykonane z drewna.

Ameryka Południowa

- Aż ¾ terenów leśnych ma charakter pierwotny.
- Rolnictwo wielkosalowe to główny czynnik napędzający wylesianie.
- Puszcza Amazońska jest wycinana pod uprawę soi na paszę dla krów oraz pod pastwiska dla zwierząt rzeźnych (produkcja wołowiny).

Europa

- Lasy głównie o charakterze gospodarczym. Zostały zasadzone w miejsce lasów pierwotnych, wyciętych w ciągu ostatnich tysiącleci.
- W Polsce obecnie prowadzona jest zrównoważona, trwała, wielofunkcyjna gospodarka leśna.
- Największy odsetek lasów, z których pozyskuje się drewno certyfikowane (FSC, PEFC).

Afryka

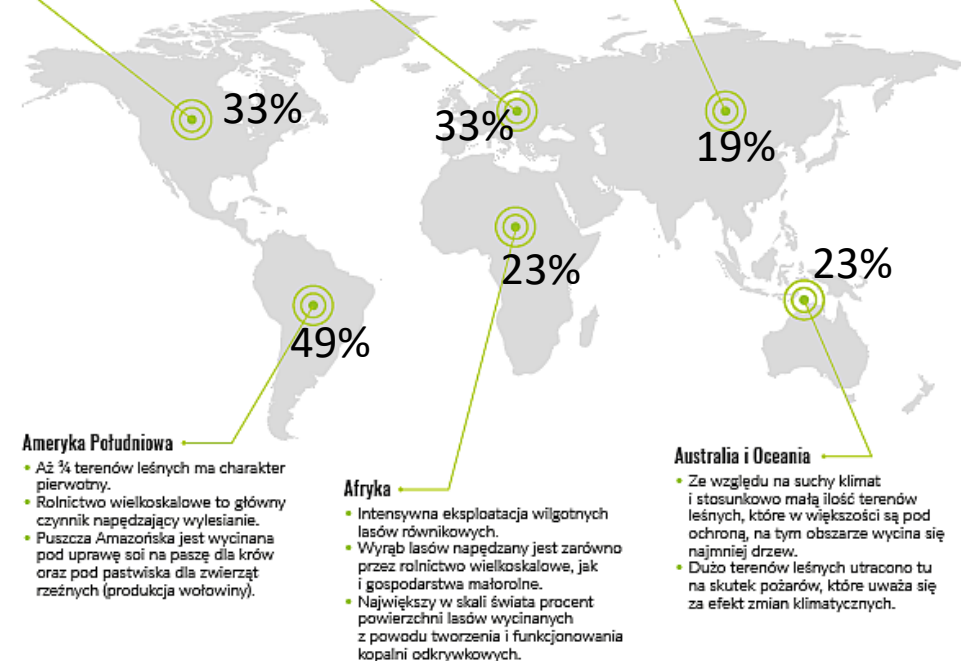
- Intensywna eksploatacja wilgotnych lasów równikowych.
- Wyręb lasów napędzany jest zarówno przez rolnictwo wielkosalowe, jak i gospodarstwa małorolne.
- Największy w skali świata procent powierzchni lasów wycinanych z powodu tworzenia i funkcjonowania kopalni odkrywkowych.

Azja

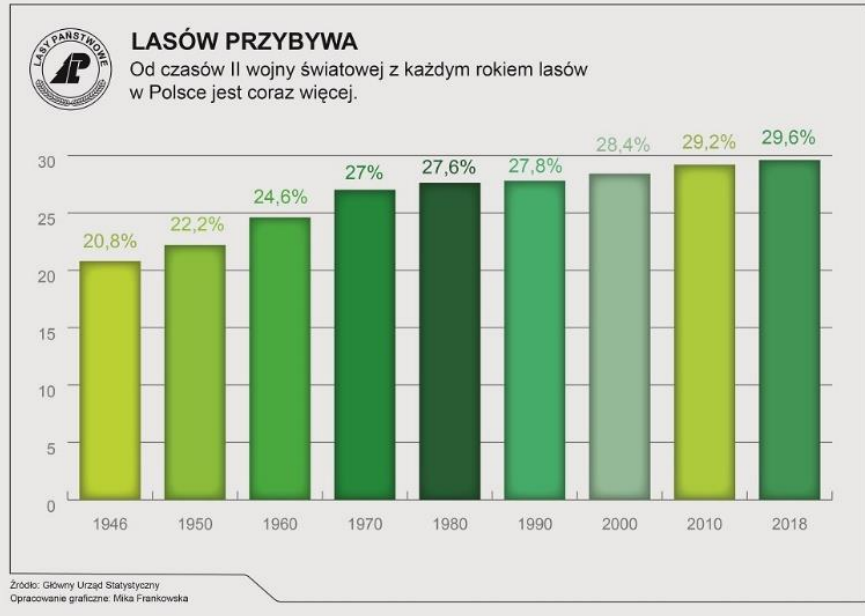
- Intensywny wyręb wilgotnych lasów równikowych w Indonezji pod uprawę palmy olejowej w ostatnim dziesięcioleciu został spowolniony.
- W Chinach rozpoczęto największy w historii ludzkości proces zalesiania. Powstają monokultury eukaliptusa, nazywane przez krytyków zieloną pustynią.
- Rozwój miast i najdynamiczniejszy na świecie przyrost ludności zwiększają presję na środowisko (szczególnie zasoby wodne), w tym na wilgotne lasy równikowe.

Australia i Oceania

- Ze względu na suchy klimat i stosunkowo małą ilość terenów leśnych, które w większości są pod ochroną, na tym obszarze wycina się najmniej drzew.
- Dużo terenów leśnych utracono tu na skutek pożarów, które uważa się za efekt zmian klimatycznych.

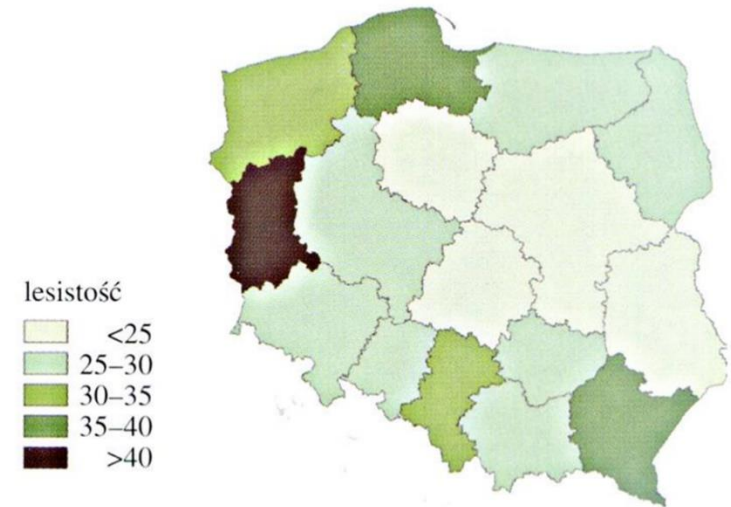

Lasy w Polsce

Lesistość, czyli stopień pokrycia danej powierzchni przez las (%):

- Polska – 29,7%*
- Lubuskie – 49,4 %
- Nadleśnictwo Lubsko – 58,71%

* Według standardów międzynarodowych lesistość Polski wynosi – 31%.

Jakie funkcje pełnią lasy?

funkcje przyrodnicze:

- wpływ na klimat lokalny i globalny
- pochłanianie dwutlenku węgla
- regulacja obiegu wody
- miejsce bytowania wielu organizmów
- ochrona gleby przed erozją

funkcje społeczne:

- korzystne warunki zdrowotne i rekreacyjne dla społeczeństwa
- funkcja kulturotwórcza
- miejsce pracy

funkcje gospodarcze:

- dostarczanie drewna – surowca odnawialnego i innych produktów leśnych

Ochrona przeciwpożarowa

Aby lasy mogły pełnić różnorodne funkcje, leśnicy je chronią.

Ogromnym zagrożeniem dla istnienia lasu są pożary. Dlatego w pracy leśników ważną rolę odgrywa ochrona przeciwpożarowa lasów.

42 lata po „Wielkim Pożarze lasu”

W roku 2022 r. w Nadleśnictwie Lubsko obchodziliśmy 40. rocznicę pierwszego, wielkopowierzchniowego pożaru lasu, największego w powojennej Polsce w Lasach Państwowych do 1992 r. Pożar miał miejsce na terenie leśnictwa Marianka 3 – 4 sierpnia 1982 r.

42 lata po „Wielkim Pożarze lasu”

Karty z kroniki poświęconej walce z pożarem i jego skutkami.

Zagrożenie pożarowe lasów

Polska (dane za 2022 r.) :

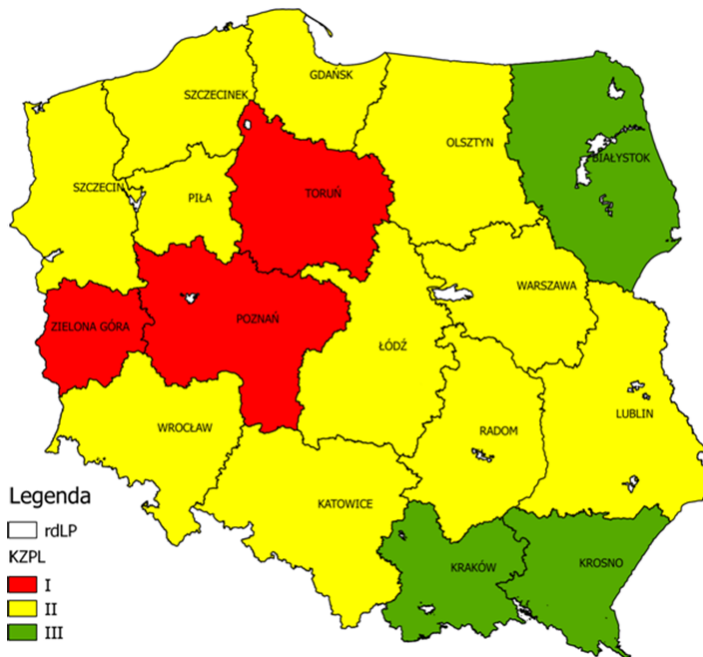
- **ok. 7 tys.** – ogólna liczba pożarów lasów, w tym 2.402 pożary w LP
- **ok. 3 tys. ha** – całkowita spalona powierzchnia lasów, w tym 698 ha w LP

Nadleśnictwo Lubsko (dane za 2023 r.):

- **9** – liczba pożarów lasów
- **0,87 ha** – łączna powierzchnia

W Polsce liczba pożarów lasów, jak i spalona powierzchnia **maleje** w stosunku do ubiegłych dekad.

Zagrożenie pożarowe lasów

O tym, w jakim stopniu lasy danego regionu kraju są zagrożone możliwością wybuchu pożaru lasu, informuje nas **kategoria zagrożenia pożarowego**.

Dana kategoria obejmuje lasy o podobnym poziomie podatności na pożar:

I kategoria – duże zagrożenie

II kategoria – średnie zagrożenie

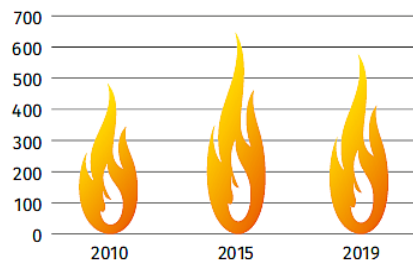
III kategoria – małe zagrożenie

Do której kategorii należą lasy Twojej okolicy?

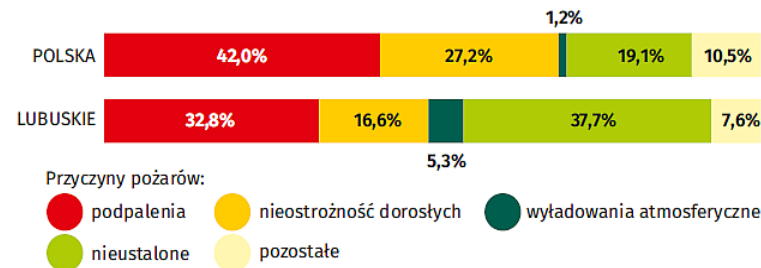
Jakie są przyczyny pożarów lasów?

Pożary lasów ogółem

Struktura pożarów lasów według przyczyn w 2019 r.

9 na 10 pożarów wybucha w lasach z powodu działalności człowieka!

Liczba pożarów nie przekłada się na ilość spalonej powierzchni. Zawdzięczamy to sprawnemu systemowi przeciwpożarowemu.

Skutki pożarów

Flora i fauna

- zamieranie życia
- niszczenie środowisk
- rozwój szkodliwych owadów
- rozwój pasożytniczych grzybów

Gleba

- degradacja i erozja gleby
- wyjąłwienie
- zamieranie organizmów glebowych

Atmosfera

- zanieczyszczenie powietrza
- powiększanie efektu cieplarnianego
- zmiany mikroklimatu

Człowiek

- zagrożenie życia
- ryzyko wystąpienia chorób układu oddechowego i krążenia
- alergie

Skutki pożarów

Po pożarze użytku ekologicznego „Ruskie Stawy”
(Nadleśnictwo Lubsko) oraz fragmentu lasu

Wiosną duże zagrożenie dla przyrody stwarza proceder wypalania traw i nieużytków.

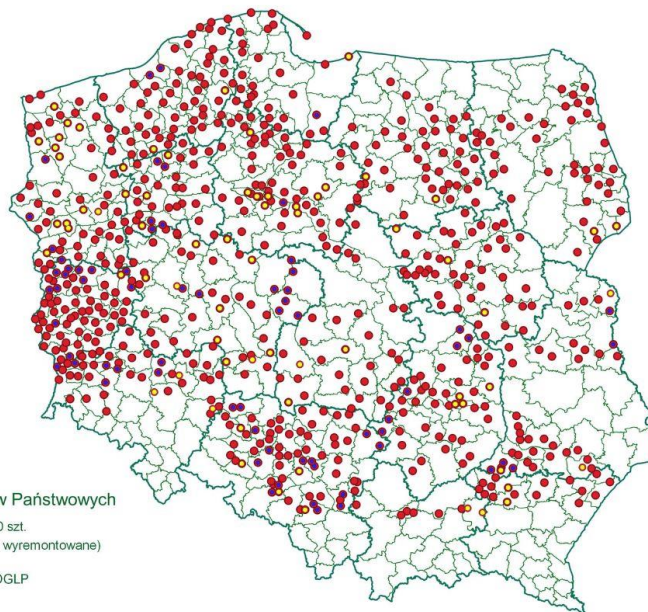
- Wypalanie suchych traw na łąkach i polach nie użyźni gleby – wręcz odwrotnie – wyjałowi glebę, zniszczy życie łąki.
- W płomieniach giną owady, piskłeta ptaków np. skowronków; niszczone są miejsca bytowania wielu zwierząt np. zajęcy czy saren.
- Pożar nieużytków to nie tylko straty dla przyrody, ale także zagrożenie dla ludzi. W 2020 r. podczas takich pożarów zostały ranne 54 osoby, natomiast w 2019 r. było 10 ofiar śmiertelnych oraz 140 rannych.
- Ogień z wypalanych łąk może przenieść się do lasu.

Elementy systemu ochrony przeciwpożarowej w lasach

Dostrzegalnie pożarowe

- W lasach całej Polski znajdują się **724 wieże przeciwpożarowe** (stan na 2024 r.).
- W lasach zielonogórskich znajduje się 66 wież, a w Nadleśnictwie Lubsko – 5.

Dostrzegalnie pożarowe Lasów Państwowych

- wybudowane w projekcie PPOZ - 70 szt.
- modernizowane (przebudowane lub wyremontowane) w projekcie PPOZ - 68 szt.
- wszystkie dostrzegalnie LP - dane DGLP
- granice nadleśnictw
- granice rdLP

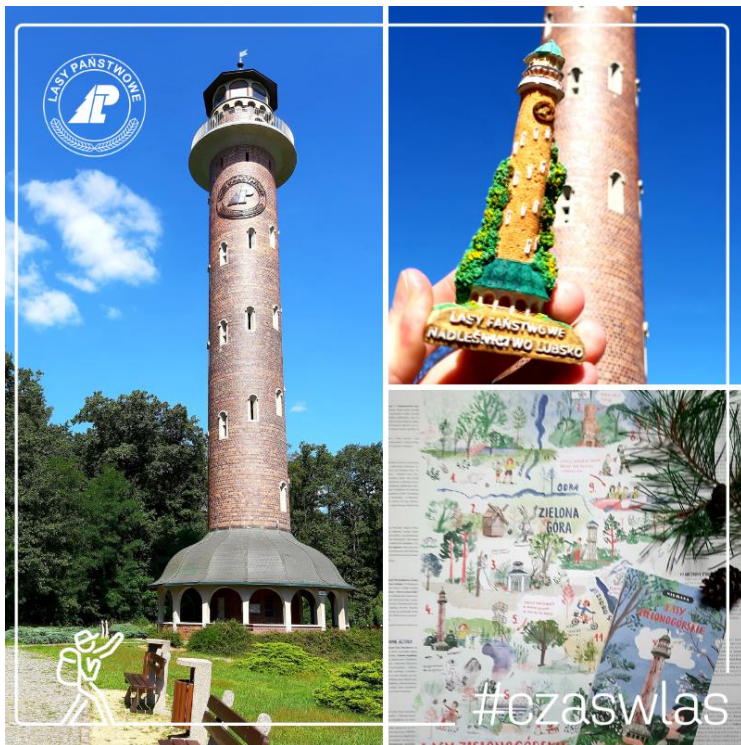
Elementy systemu ochrony przeciwpożarowej w lasach

Dostrzegalnie pożarowe

- Dostrzegalnie pożarowe, czyli **wieże przeciwpożarowe** (obserwacyjne), o wysokości zwykle 35 m tworzą sieć stałej obserwacji naziemnej umożliwiającą **namierzenie i ustalenie dokładnego miejsca** powstania pożaru.

Elementy systemu ochrony przeciwpożarowej w lasach

Dostrzegalnie pożarowe

- Murowana wieża przeciwpożarowa-widokowa w Jeziorach Wysokich jest nazywana latarnią w oceanie lubuskich lasów.
- Ta „królowa leśnych wież” jest także rozpoznawalnym w kraju symbolem Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Bory Lubuskie”.

Elementy systemu ochrony przeciwpożarowej w lasach

Samochody rozpoznawczo-gaśnicze

- Samochody pożarowe to grupa pojazdów „szybkiego reagowania”.
- Są wytrzymałe i zdolne do ugaszenia pożaru w zarodku (400 litrów wody oraz pianka gaśnicza).
- W zasobach Lasów Państwowych znajduje się 370 samochodów pożarowych, w tym 330 tzw. lekkich, czyli rozpoznawczo-gaśniczych.
- Każde nadleśnictwo zielonogórskie posiada jeden taki samochód.

Elementy systemu ochrony przeciwpożarowej w lasach

Samoloty gaśnicze

- Do ochrony przeciwpożarowej lasów służy:
 - 44 samolotów gaśniczych, w tym 5 samolotów patrolowych;
 - 5 śmigłowców.

Ciekawostka!

Nadleśnictwo Lubsko posiada własne lądowisko operacyjne w miejscowości Marianka.

Fot. Marcin Flies

Elementy systemu ochrony przeciwpożarowej w lasach

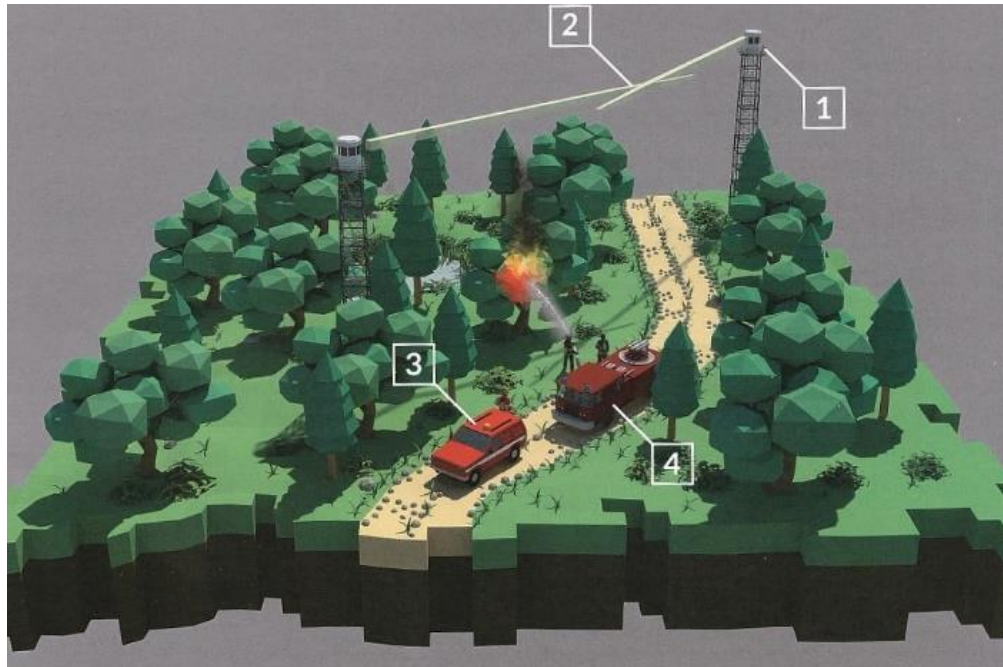
Punkty czerpania wody

- Na terenie lasów znajduje się blisko 12 tysięcy punktów czerpania wody.

Ciekawostka!

W Nadleśnictwie Lubsko znajdują się 52 punkty czerpania wody, w tym 21 to sztuczne zbiorniki (50 tys. litrów każdy).

System ochrony przeciwpożarowej

- W przypadku zauważenia dymu obserwator na wieży (1) określa **azymut** (kąt zawarty pomiędzy kierunkiem północnym a zauważonym zjawiskiem).
- Po podaniu kierunku z drugiej wieży można dokładnie określić miejsce zdarzenia (na przecięciu azymutów – 2).
- Informacja ta przekazywana jest do punktu alarmowo-dyspozycyjnego, który wysyła samochód patrolowo-gaśniczy (3) oraz powiadamia jednostki straży pożarnej (4).

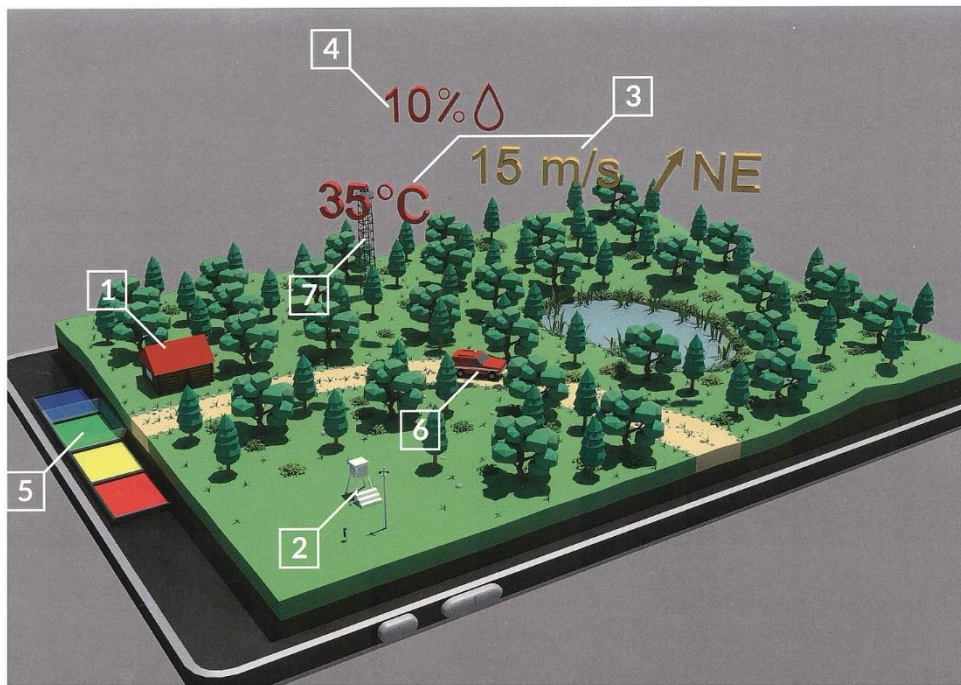
Źródło: "Adaptacja lasów i leśnictwa do zmian klimatu. Ochrona przeciwpożarowa." CKPŚ, W-wa 2017

System ochrony przeciwpożarowej

Punkt Alarmowo-Dyspozycyjny (PAD)

To tu pełnione są dyżury w okresie zagrożenia pożarowego.

- PAD (1) pozostaje w stałym kontakcie z dostrzegalniami pożarowymi (7), samochodami pożarowymi (6) i patrolami naziemnymi.
- Do PAD przekazywane są dane (3) ze stacji meteorologicznych (2).
- W połączeniu z informacją o wilgotności ściółki leśnej (4) ustala się stopień zagrożenia pożarowego lasu (5).

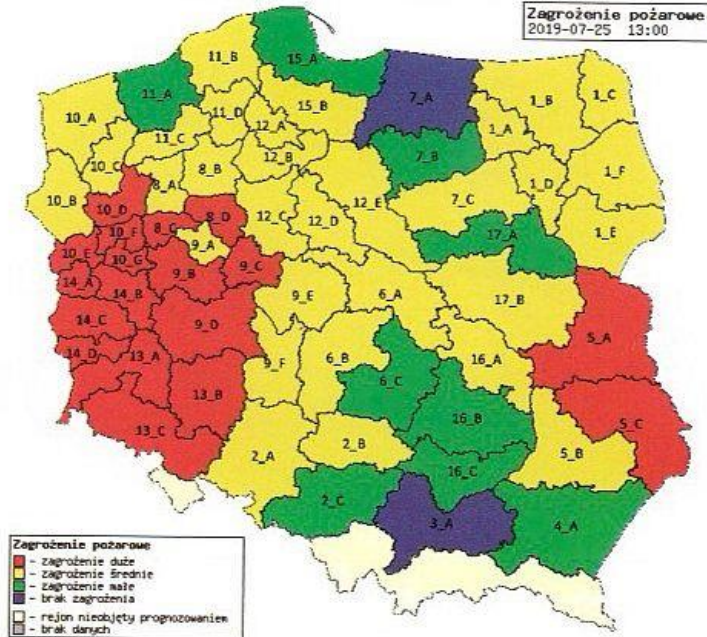
Źródło: "Adaptacja lasów i leśnictwa do zmian klimatu. Ochrona przeciwpożarowa."
CKPŚ, W-wa 2017

System ochrony przeciwpożarowej

Stopnie zagrożenia pożarowego:

- 0 – niebieski, brak zagrożenia
- 1 – zielony, zagrożenie małe
- 2 – żółty, zagrożenie średnie
- 3 – czerwony, zagrożenie duże

Gdy ryzyko pożaru jest szczególnie wysokie, nadleśniczy może wydać okresowy zakaz wstępu do lasu.

Ryc. 7. Mapa zagrożenia pożarowego z oznaczonymi stopniami. (LOPL)

Źródło grafiki: „Kłęski żywiołowe w lasach. Kompendium wiedzy o zdarzeniach kłęskowych w polskich lasach”, IBL, Sękocin Stary 2020

Edukacja

Ważną rolę w ochronie przeciwpożarowej lasów odgrywa edukacja.

Leśnicy prowadzą lekcje w szkołach, konkursy oraz akcje edukacyjne.

Edukacja

W Nadleśnictwie Lubsko od 1997 r. prowadzona jest akcja edukacyjna

„Wiosna bez płomieni”:

- konkurs plastyczny
- lekcje w szkołach
- audycja radiowa
- informacje w mediach

Współpraca ze Strażą Pożarną

Leśnicy ściśle współpracują w ochronie przeciwpożarowej ze Strażą Pożarną.

Przykładem mogą być wspólne manewry Straży Pożarnej i leśników na terenie Nadleśnictwa Lubsko „Zasieki 2017”.

Współpraca ze Strażą Pożarną

Leśnicy wspierają
Straż Pożarną
w kampanii edukacyjnej
„Stop pożarom traw”.

Sprawdź swoją wiedzę!

Ćwiczenia i gry interaktywne
w kolekcji „Wiosna bez płomieni”:

Źródła:

- <https://learningapps.org/view24111746>
- <https://lubsko.zielonagora.lasy.gov.pl/>
- <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/>
- <https://www.ckps.lasy.gov.pl>
- <https://www.lasy.gov.pl>
- <https://www.zielonagora.lasy.gov.pl>
- <http://www.stoppozaromtraw.pl>
- „Kłęski żywiołowe w lasach. Kompendium wiedzy o zdarzeniach kłęskowych w polskich lasach”, IBL, Sękocin Stary 2020

Lasos Państwowe

Dziękujemy za uwagę!

Telefony alarmowe:

- Numer alarmowy: 112
- PAD Nadleśnictwa Lubsko:
691 162 675

Opracowanie: Iona Mrowińska
Fot: Paweł Mrowiński
OEPL w Jeziorach Wysokich

Nadleśnictwo Lubsko
lubsko.zielonagora.lasy.gov.pl
www.facebook.com/oepl.jeziory.wysokie